

Råstoffer

Administration af råstofområdet

Administration af råstofområdet

Råstofområdet reguleres af Inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor (råstofloven), med efterfølgende ændringer. Loven trådte i kraft d. 1. januar 2010 og markerede dermed Grønlands hjemtagelse af området i henhold til loven om Selvstyre.

Naalakkersuisut har fra efteråret 2013 ophævet nultolerance-politikken vedrørende brydning af uran og andre radioaktive mineraler, Grønland kan nu opstille mineprojekter for uran og andre radioaktive jordarter.

Råstofdepartementet varetager initiativer til lovgivning på råstofområdet (olie og mineraler) samt strategiudvikling af råstofpolitikken, markedsføring, herunder geologiske undersøgelser. Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energi er ansvarlig for arbejdsmarkeds- og erhvervstiltag i tilknytning råstofaktiviteter, borgerinddragelse, IBA-aftaler (Impact Benefit Agreements, samarbejdsaftaler mellem Grønlands Selvstyre, de berørte kommuner og den søgende selskab) socioøkonomiske forhold samt vurderinger af samfundsmæssig bæredygtighed (såkaldte VSB-redegørelser).

Afdelingen for Geologi, som hører under Råstofdepartementet, varetager evaluering og fortolkning af geologiske undersøgelser, leverer input til markedsføring og strategiudviklingen.

Råstofstyrelsen foretager administration af råstoflicenser, kontrol og tilsyn af disse samt godkendelse af aktiviteter.

Miljøstyrelsen for Råstofområdet som organisatorisk hører under Departementet Natur og Miljø har ansvaret for bl.a. at udarbejde miljømæssige vurderinger, afgørelser og indstillinger på råstoffer til Naalakkersuisut og derfor har en forbindelse til DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi, under Århus Universitet) og Pinngortitaleriffik (Grønlands Naturinstitut).

Indtægter

Hvis Grønland i løbet af ét år opnår indtægter fra råstofaktiviteter på mere end 75 mio. kr., reduceres statens tilskud til Selvstyret efterfølgende med et beløb, der svarer til halvdelen af de indtægter som overstiger 75 mio. kr. Hvis bloktilskuddet reduceres til nul, indledes der nye forhandlinger om de fremtidige økonomiske relationer mellem Grønland og Danmark.

Grønlandsk ejendomsret

Med vedtagelse af Råstofloven, overtog Grønland ejendomsretten til den grønlandske undergrund, herunder udstedelse og administration med forundersøgelser-, efterforsknings- og udnyttelsestilladelser indenfor både mineral- og kulbrinteområdet.

Tilladelser

Olie – og mineralefterforskning

Naalakkersuisut kan give tilladelser til forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse; udnyttelsestilladelser gives kun til aktieselskaber med hjemsted i Grønland. Selskaberne skal i ansøgningen dokumentere at have fornøden sagkundskab og økonomisk baggrund for udnyttelsesvirksomheden.

Tilladelsen kan også indeholde forpligtelser til at anvende grønlandsk arbejdskraft eller underleverandører samt bestemmelser om, at de udnyttede råstoffer skal forarbejdes i Grønland. Inden udnyttelsen går i gang skal der forelægges en udnyttelsesplan, som skal godkendes af Naalakkersuisut. I godkendelsen fastsætter Naalakkersuisut vilkår om den mængde, der må udnyttes. Etableringen og drift af tilknyttede energi- og rørledningsanlæg skal også godkendes. Selvstyret kan opkræve vederlag af rettighedshaveren.

En tilladelse til olieefterforskning og udnyttelse kan gives for op til 10 år eller i særlige tilfælde i op til 16 år. En tilladelse gives efter en af flere metoder, f.eks. en offentlig udbudsrunde, hvor olieselskaber kan indgive ansøgninger med oplysninger om sagkundskab, økonomisk baggrund samt procedurer ifm. sikkerhed, sundhed og miljø.

Småskala-tilladelser

Tilladelser til efterforskning og udnyttelse af mineraler i mindre skala gives kun til fysiske personer og altså ikke til selskaber. Tilladelserne gives kun til personer, der er fast bosiddende i Grønland og har været det i fem år op til ansøgningen og har været fuld skattepligtig i den periode.

Der findes to typer af småskala-tilladelser, med eller uden eneret til det godkendte område med arealer på 1 km² og derunder som gives højst for en periode på tre år. Småskalatilladelser med eneret giver muligheden for en udnyttelse af sten man samler eller bryder på det ansøgte område som skal godkendes af Råstofstyrelsen. Man kan søge om tilladelse til at beskæftige op til 9 personer og tilladelsen kan forlænges hvis man der finder en kommerciel forekomst. En tilladelse kan maksimalt gælde i 30 år.

Småskalatilladelser uden eneret giver mulighed for at indsamle smykkesten og mineraler med håndholdt værktøj og udstyr inden for de fire kommuner. Tilladelsen er også gyldigt i tre år og kan ikke forlænges, men kan søges om en ny tilladelse ved udløb.

Med småskaltilladelse kan man sælge mineralske råstoffer for over 100.000 skattepligtige kroner pr. år.

Uden småskaltilladelser kan personer der er fastboende i Grønland og fuldt skattepligtige frit, uden brug af mekaniske redskaber eller sprængstoffer, indsamle løse sten og mineralske råstoffer uden for det område, hvor personer og mineselskaber har enerettigheder, men ikke diamanter, rubiner, safirer, smaragder, chrysoberyl og opal. Man skal dog søge om eksporttilladelser og personer uden småskala-tilladelse må sælge mineralske råstoffer til en værdi for 100.000 kr. som skal indberettes til Skattestyrelsen.

Antallet af tilladelser af olie- og mineralefterforskninger og forbruget af økonomiske midler i forbindelse hermed samt antallet af småskala-tilladelser fremgår nedenfor.

Overskrift 1. Olieefterforskning i Grønland

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Forundersøgelser (aktive)	.	.	4	7	9	9	7	11	17	23	27	25	27	18	20	16	16
Efterforsknings-tilladelser (udstedte)	.	.	1	1	1	2	2	6	11	13	20	20	20	22	23	18	16
Efterforsknings-udgifter i millioner USD	.	.	0,9	2,4	2,9	2,9	1,9	9,5	115,5	102,0	501,7	823,9	219,8	106,4	26,8	64,1	...

Kilde: Råstofstyrelsen

Oversigt 2. Mineralefterforskning i Grønland

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Forundersøgelser (aktive)	15	6	6	11	12	12	12	14	14	11	21	25	25	22	17	17	11
Efterforsknings-tilladelser (udstedte)	24	19	17	19	22	33	29	63	67	71	73	77	79	76	67	70	56
Udnyttelses-tilladelser (udstedte)	.	.	.	1	1	2	2	2	3	4	4	4	4	5	6	6	7
Efterforsknings-udgifter i millioner DKK	103,4	111,8	20,8	44,9	66,2	191,0	135,0	471,0	497,0	300,0	522,3	711,3	518,9	305,7	235,8	167,6	...

Kilde: Råstofstyrelsen

Oversigt 3. Småskala-tilladelser

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tilladelser med eller uden eneret (udstedte)	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	6	8	12	12	26	42	44

Kilde: Råstofstyrelsen

Disse udnyttelsestilladelser vedrører jernmineprojektet Isukasia ved Sydgrønland, molybdænprojektet ved Malmbjerget i Østgrønland, Skærgaard også i Østgrønland med platingruppe-elementer og guld, Citronfjorden i Nordgrønland også med platingruppe-elementer og guld, Motzfeldt Sø i Sydgrønland med niobium og tantal, Kringlerne (Killavaat Alannguut) med forekomster af tantal, niobium og zirconium og Kvanefjeldet (Kuannersuit) med forekomster med sjældne jordarter af uran, zink og fluor.

Kommuner og betonvirksomheder

Naalakkersuisut kan godkende at kommuner, betonvirksomheder og sandsugningsvirksomheder kan indsamle og/eller bryde sand, grus, sten og lignende materialer til vej- og byggematerialer uden udnyttelsestilladelse.

Økonomi

Økonomi

I forbindelse med at tiltrække olie- og mineralselskaber til Grønland arbejdes der med forskellige økonomiske instrumenter som selskabs- og udbytteskat, produktions- og/eller overskudsroyalty, statsdeltagelse/overskudsdeling/produktionsdeling samt arbejds- og træningsforpligtelser.

Der er i samarbejde med PriceWaterhouseCoopers gennemført en sammenligning af vilkårene i forskellige lande med henblik på at finde et niveau for Grønland, der gør interessant for olie- og mineralindustrien.

Aktiviteters ophør

Aktiviteters ophør

Når råstofaktiviteterne ønskes indstillet, skal rettighedshaveren gennemføre en nedlukning ved at fjerne anlæg og desuden rydde op i området, hvor aktiviteterne har fundet sted. Endvidere skal rettighedshaveren sikre, at det foretages miljømonitoring i området efter nedlukning.

Naalakkersuisut kræver, at rettighedshaveren stiller en sikkerhed for nedlukningen og miljømonitoringen af området.

Ifølge loven skal virksomheder, der ønsker at påbegynde råstofaktiviteter, søge at begrænse faren for forurening og tage hensyn til muligheder for at bortskaffe forurenende stoffer. Loven indeholder desuden bestemmelser, der skal holdes for at værne om klimaet og naturen.

Ved farer for miljøskade skal den ansvarlige søge at afværge den og orientere Naalakkersuisut om faren. Den ansvarlige har pligt til at yde erstatning for eventuel skade.

Udnyttelse af olie- og mineralforekomster, anvendelse af undergrunden og energiressourcer, opførelse af større anlæg ifm. råstofaktiviteter samt indstilling af sådanne anlægs drift kan ske kun, når der foreligger en vurdering af virkningerne på miljøet, og en redegørelse herfor er godkendt (den såkaldte VVM-redegørelse) af Naalakkersuisut.

Samfundsmæssig bæredygtighed

Samfundsmæssig bæredygtighed

Råstofloven kræver, at der ifm. aktiviteter, der antages at få væsentlig indflydelse på samfundsforhold, udarbejdes en vurdering af den samfundsmæssige bæredygtighed (VSB-redegørelsen), som skal godkendes af Naalakkersuisut. En VSB blev derfor udarbejdet ifm. de ansøgte off-shore, boreprogrammer for 2010 og 2011, og der blev indgået en samarbejdsaftale mellem Selvstyret, kommunerne og Cairn Energy på baggrund heraf.

Der er ligeledes udarbejdet VSB-redegørelser for jernprojektet ved Isukasia, rubinprojektet ved Qeqertarsuatsiaat og eudialyt-projektet ved Killavaat Alannguat, anorthosit-projektet ved Qaqortorsuaq og zink-bly-projektet ved Citronen Fjord. VSB-redegørelserne har alle været i høring i forbindelse med ansøgningerne om udnyttelsestilladelser, og danner herefter baggrund for IBA-forhandlingerne (Impact Benefit Agreement) med selskaberne. Råstofskolen i Sisimiut, et center for uddannelses- og kompetencetiltag på råstofområdet, stod færdig i efteråret 2010.

Links

Råstofstyrelsen, www.govmin.gl

Signatur forklaring:

- ... Oplysninger foreligger ikke
- .. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- 0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
- * Foreløbigt eller anslået tal

Eventuel henvendelse

E-mail: stat@stat.gl

2017 statistisk årbog

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

